

Memorandum Natuurpunt Kampenhout voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018

Dit document bevat aandachtspunten en aanbevelingen van Natuurpunt Kampenhout voor de komende beleidsperiode van het Kampenhoutse gemeentebestuur.

Het verzoek is dat de lokale partijen in Kampenhout de in dit document voorgestelde aandachtspunten en acties zullen opnemen in hun partijprogramma, bestuursakkoord en meerjarenplan. Het is ook de bedoeling dat er een concreet actieprogramma aan gekoppeld wordt dat uitgevoerd wordt tijdens de volgende legislatuur en dat er voldoende budget voorzien wordt voor deze acties.

1. Natuur en biodiversiteit

Hoe meer oppervlak voor natuur en hoe groter de biodiversiteit is, hoe meer diensten de natuur ook kan leveren. Denk daarbij aan de buffering van water, het verminderen van hitte-effecten en de zuivering van onze sterk vervuilde lucht. Ook de lokale economie en het toerisme in de gemeente zal baat hebben bij meer natuur. Die voordelen kunnen uit verschillende hoeken komen: parken, privétuinen, groendaken, individuele bomen, zelfs het kleinste stukje groen kan waardevolle diensten of goederen opleveren. Voldoende redenen dus om in te zetten op natuur en biodiversiteit.

Enkele aanbevelingen en aandachtspunten die we op dat vlak willen aanbrengen zijn:

- Het Torfbroek en Ter Bronnen, het Silsombos, de bossen rond Wilder, de bossen rond de beekloop van Weesbeek en Molenbeek, het Hellebos en het Rotbos met de beekloop van de Dode Beek, zijn Habitatrichtlijngebied en zijn opgenomen in het VEN. In deze gebieden dient het behouden en versterken van de natuurwaarden vooropgesteld te worden.
- Maak een evaluatie van de bestaande groenplanning in overleg met natuurorganisaties, lokale experts, de buurtbewoners en overheden zoals VMM en ANB. Overweeg tevens een masterplan om het aanwezige groen te vrijwaren en nieuw groen zo natuurlijk mogelijk te ontwikkelen.
- Realiseer openbaar groen langs wegen en richt de openbare ruimte natuurvriendelijk door o.a. het uitsluitend gebruik van inheemse en streekeigen planten- en bomensoorten, het voorzien van schuil- en nestplaatsen voor dieren en door de natuur waar mogelijk zijn gang te laten gaan. Informeer de burger hier ook gericht over en leg het nut van deze werkwijze uit.
- Bescherm bestaande natuurwaarden ook buiten de natuurgebieden, zoals in wegbermen, rond openbare gebouwen en op en rond gemeentelijke pleinen. Dat gaat niet alleen over ecologisch beheer door de groendienst van de gemeente, maar ook natuurvriendelijke beheerplannen opstellen en beheermaatregelen bijstellen waar nodig.

- Schenk voldoende aandacht aan ecologisch bermbeheer. Het is een netwerk dat veel natuurwaarden kan opleveren. Ook voor de bijen kunnen wegbermen veel betekenen.
- Neem acties om te ontharden en te vergroenen. Een parkeerplaats die opgebroken wordt om een boom te planten, pleinen en speelplaatsen die onthard en vergroend worden. Door 'gaten' te maken in de verharding, wordt wateroverlast tegen gegaan en krijgt biodiversiteit meer kansen. Het zorgt bovendien voor een aangename en leefbare buurt.
- Ontmoedig sluikestorten door meer dan alleen zwerfvuilacties: maak werk van een goed afvalbeleid, doeltreffende sensibiliseringsacties om sluikestorten tegen te gaan, meer politiecontrole op vlak van sluikestorten en het zwaar beboeten van sluikestorten. Wij vragen de gemeente in dit kader ook om zich aan te sluiten bij de Statiegeldalliantie, een platform dat statiegeld op plastic flessen en blikjes eist. In verschillende Scandinavische landen wordt bijvoorbeeld al zeer lang statiegeld aangerekend en ziet men bijna nergens nog blikjes of lege flessen in het straatbeeld. Als het in andere landen mogelijk is, moet het bij ons ook kunnen.
- Promoot natuurlijke tuinen (door sensibiliseringsacties, subsidies, ...), privé-bebossingsinitiatieven met streekeigen groen en natuurlijk beheer van private terreinen (zoals het golfterrein in Kampenhout, de kasteeldomeinen, bedrijventerreinen, ...).
- Verplicht eigenaars van percelen in natuurgebied en private domeinen, om hun terreinen natuurlijk te beheren en leg hen uit op welke manieren dat kan.
- Opwaardeer de ecologische waarde van de natuurgebieden in de gemeente en maak gebruik van bestaande initiatieven zoals het Groene Vallei-project (zie www.natuurpunt.be/pagina/de-groene-vallei), om de natuur en de open ruimtes in de gemeente te vrijwaren van bebouwing. Zo kan je de gemeente zowel aantrekkelijk maken om te wonen, als voor toerisme en recreatie. Meer oppervlakte voor natuur, landschap en recreatie en andere functies die de natuur kan vervullen, zorgt ook voor een betere waterhuishouding.
- De afbakening van extra natuurgebieden en -corridors zou de effecten van uitbreiding van bebouwing kunnen compenseren, maar alleen als dit planmatig en effectief op terrein gebeurt.
- Gebruik de mogelijkheden in het decreet onroerend erfgoed om ook het gemeentelijk natuurlijk erfgoed te beschermen.
- Zorg voor het behoud en de uitbreiding van kleine landschapselementen.
- Voorzie steeds een compensatieplicht bij kapvergunningen en verscherp de controle en handhaving inzake illegale kappingen.
- Maak gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op die waardevolle natuur in de gemeente kunnen beschermen en in ere herstellen. We denken daarbij onder meer aan de herbestemming van het militair domein in het Hellebos naar natuurgebied. Het militair domein ligt in een waardevol oud bos met belangrijke natuurwaarden. Ook het bosgedeelte op het militair domein heeft belangrijke natuurwaarden (meer info hierover in erkenningsdossier

Hellebos-Rotbos). Het militair domein wordt momenteel gebruikt als slipschool. Gelegen midden in een waardevol oud bos, brengt deze activiteit een niet te miskennen verstoring met zich mee. Het militair domein ligt in waardevol natuurgebied en veroorzaakt onder meer lichtvervuiling, lawaaihinder, visuele verstoring van het landschap en degradatie van de natuur.

- Verplicht een groen- en biodiversiteitstoets om na te gaan welke impact een bouwproject of andere ruimtelijke ontwikkeling betekent op de natuurwaarde en de biodiversiteit van de projectsite en de daaraan gekoppelde woonkwaliteit (zie www.biodiversiteitstoets.be). Hierbij zou het gerust een stelregel mogen zijn dat groene ruimte in totaal moet behouden blijven en dat de verdichting geen schade mag toebrengen aan ecologische waarden en de woonkwaliteit van de omwonenden.
- Een groenbeleid vraagt een duidelijk ontwikkelingsplan en toetsingskader. De opmaak van een groenplan voor het gehele grondgebied van de gemeente is dan ook onontbeerlijk. Tevens zou het goed zijn om naar analogie met de thema's erfgoed en mobiliteit, de gemeentelijke diensten te versterken op het vlak van bescherming van landschappen, natuur en erfgoed.
- Voer een domeinoverschrijdend biodiversiteitsbeleid.
- Bij het begin van de huidige legislatuur werd een biodiversiteitscharter goedgekeurd. De bedoeling van dit engagement is dat acties in en rond de gebieden én acties voor de soorten die er leven, een vaste stek krijgen in het natuurbeleid. Op deze manier kunnen we ook meer mensen betrekken bij natuur(behoud) en biodiversiteit extra in de kijker zetten. Ook in het kader van het charter bij-vriendelijke gemeente, zouden we willen vragen om meer acties te ondernemen.
- Betrek inwoners bij biodiversiteit. Inwoners kunnen een belangrijke bijdrage leveren om bepaalde biodiversiteitsdoelen te realiseren. Wist je bijvoorbeeld dat alle Vlaamse tuinen samen een groter oppervlakte beslaan dan alle Vlaamse natuurgebieden samen? Hier liggen dus grote kansen voor biodiversiteit. Communicatie is cruciaal om burgers bij het biodiversiteitsverhaal te betrekken.
- Voer een natuurgericht en gemeentegrensoverschrijdend natuurlijk bosbeheersbeleid.
- Voorzie voldoende mogelijkheden tot bosuitbreiding in Habitatrictlijngebieden en visiegebieden van Natuurpunt en organiseer vanuit de gemeente een paar keer per jaar een duidelijke actie voor meer natuur in de gemeente (zoals een boomplantactie, de aanleg van een geboortebos, ...).
- Schenk via gemeentelijke informatiekanalen regelmatig aandacht aan de waardevolle natuur en het landschappelijk erfgoed in de gemeente.

2. Ruimtelijk beleid

In het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en door de Vlaams Bouwmeester wordt opgeroepen om open ruimte en natuur zoveel mogelijk te vrijwaren en compacter te gaan wonen. Zowel de publieke kosten als de milieukosten van verspreide ontwikkelingen zijn ook groot. Uit een recente studie van de KU Leuven in opdracht van VLARIO (zie www.vlario.be/site/files/VLARIO-betonstop-persnota_2018-vlariodag.pdf) blijkt ook dat om het overstromingsrisico te beperken, het in Kampenhout dringend nodig is om de verharding in open ruimtes terug te schroeven en de bestaande ingenomen ruimte efficiënter en slimmer te gebruiken. Hierdoor zal (zoals blijkt uit de studie) minder bijkomend geïnvesteerd hoeven te worden in rioleringen en niet-residentiële bronmaatregelen. Het vrijwaren van open ruimte en natuur en het efficiënter en slimmer gebruiken van de bestaande ingenomen ruimte heeft dus naast maatschappelijke, ecologische en klimatologische voordelen, ook economische voordelen.

Het vrijwaren van natuurgebieden en open ruimte vinden wij voor Kampenhout heel belangrijk. Kwaliteitsvolle en effectieve initiatieven voor het behoud van natuurgebieden en open ruimtes, zorgen er bovendien voor dat het aangenaam blijft om in de gemeente te wonen en te vertoeven. Tegelijk wonen we in een landelijke gemeente met veel erfgoed en geschiedenis. Onze gemeente zou niet meer hetzelfde zijn als we dat allemaal zouden opofferen aan ongenueanceerde vormen van verdichting (zoals appartementisering op willekeurige wijze waarbij grondverkopers en projectontwikkelaar nagenoeg vrijspel krijgen). Wij vinden dat zowel landschappelijke als natuurlijke en culturele waarden die verbonden zijn aan bepaalde gebouwen en plaatsen, zoveel mogelijk behouden moeten blijven. Het is ook belangrijk om de bebouwde ruimte zoveel mogelijk te ontharden en te zorgen voor meer groen in het straatbeeld. Dat zal zowel de leefkwaliteit ten goede komen als de biodiversiteit en vormt natuurlijke infiltratiemogelijkheden voor hemelwater.

We willen daarom graag de volgende aanbevelingen en aandachtspunten uiten:

- Zorg in het beleidsplan voor een maximale vrijwaring van de natuurgebieden en de nog resterende open ruimte in Kampenhout.
- Maak werk van een vernieuwd, voldoende genuanceerd structuurplan voor de gemeente met veel kwalitatieve criteria.
- Neem de ambities van een Vlaamse betonstop onverminderd over in het lokale bestuursakkoord en scherp ze aan in de tijd (bijvoorbeeld betonstop tegen 2025 en halvering van de dagelijkse inname van het ruimtebeslag tegen 2020).
- Tracht door gerichte ingrepen in de ruimtelijke planning en ruimtelijke ordening, er voor te zorgen dat er meer open ruimte kan gecreëerd worden en dat de bestaande groene structuren terug met elkaar verbonden kunnen worden. Bijvoorbeeld door stedenbouwkundige lasten te verbinden aan planningsinitiatieven en door mogelijkheden te onderzoeken om niet-vergunde zonevreemde bebouwing in natuurgebied en landbouwgebied te laten slopen in functie van het herstel van natuur en landschap en de creatie van meer open ruimte. De gemeente zou onder meer met behulp van het instrument voorkeurecht en middelen die voortkomen uit verdichting, ook zonevreemd gelegen gebouwen kunnen opkopen om bij te dragen aan de realisatie van dit doel.

- Probeer in het ruimtelijk beleid ervoor te zorgen dat de natuurgebieden terug met elkaar kunnen verbonden worden door ecologische corridors. Zowel de natuur en dieren als inwoners en recreanten zullen daar baat bij hebben. Aanpassingen aan het structuurplan in functie van deze kwaliteitsvolle ruimtelijke doelstellingen, zouden al een goede stap zijn in deze richting.
- Neem een voorbeeldrol op door de (principes van een) betonstop en verdichting onmiddellijk toe te passen op projecten en gronden eigen aan/van de gemeente, OCMW, kerkfabrieken, etc.
- Zorg in het beleidsplan voor duidelijkheid over waar verdichting kan en waar niet en zet in op kwaliteitsvolle kernversterking met de nodige aandacht voor natuurlijke groenvoorziening. Kwaliteitsvolle kernversterking is niet alleen vanuit ruimtelijk oogpunt essentieel, maar tevens in functie van de klimaatuitdaging. Bovendien werkt het kostenbesparend voor tal van diensten en nutsvoorzieningen zoals riolering, openbaar vervoer, postbedeling, ...
- Houd bij verdichting rekening met de draagkracht van de buurt, mobiliteit, belangrijke erfgoedwaarden die het karakter van de wijk (en de gemeente) bepalen en het belang van natuur in en nabij de woonkernen. Verdichten zou niet ten koste mogen gaan van natuur, landschap, erfgoed en woonkwaliteit.
- Voorzie in een gemeentelijke 'BRV-reflex', op niveau van beleidsplanning en ruimtelijke ordening (plan-, project- en vergunningenniveau). Is elke beslissing BRV-proof?
- Maak een gemeentelijk ambtenaar expliciet bevoegd om de betonstop te stimuleren en te bewaken (intern en extern).
- Betrek de gemeentelijke milieuraad en GECORO volwaardig bij het implementeren en de periodieke evaluatie van de betonstop op lokaal niveau.
- Werk een handhavingambtenaar of –consulent aan die zich kan inzetten voor de bewaking van een goede ruimtelijke ordening door de bestraffing van overtredingen op het vlak van ruimtelijke ordening en milieuwetgeving.
- Voorzie elk jaar in een evaluatie van niet-ingeulde bouwgronden en koppel hieraan een actieplan om slecht gelegen bouwgronden te neutraliseren. Voorzie ook jaarlijks in een voortgangsrapportage. Voorzie in afwachting een tijdelijk moratorium op nieuwe vergunningen in woonuitbreidingsgebieden, buiten de bebouwde kom en/of op plekken waarvan vermoed kan worden dat ze slecht gelegen zijn, zoals bijvoorbeeld plaatsen zonder riolering.
- Voorzie een evaluatie voor agrarisch vastgoed dat (op termijn) niet langer in landbouwgebruik is. Wacht niet op privaat initiatief tot herbestemming, maar categoriseer deze gebouwen pro-actief in functie van 1) hergebruik door landbouw, 2) gerichte functiewijziging of 3) ruimtelijk herstel.
- Ontwikkel een landschapsvisieplan met zowel respect en aandacht voor bestaande natuur, open ruimtes, erfgoed en beeldbepalende waardevolle plekken in de gemeente, als kwaliteitsvolle ingrepen om meer groen in de dorpskernen te brengen.

- Maak een inventaris van elementen van landschappelijke waarde en elementen van landschappelijke ruis en voorzie in een gekoppeld actieplan (handhaving, dialoog, instrumenten, budget) om de pijnpunten op te lossen op het terrein.
- Houd bij het goedkeuren van bouwvergunningen voldoende rekening met het behoud van infiltratiemogelijkheden voor hemelwater, het beperken van verhardingen en het behoud en herstel van streekeigen groen. Infiltratiemogelijkheden gaan vaak hand in hand met groenvoorziening. Er zijn veel kwaliteitsvolle scenario's mogelijk, maar stel op voorhand voldoende eisen en randvoorwaarden op voor ontwerpers inzake lokale infiltratie en opvang, streekeigen groenvoorziening, duurzame bouwmaterialen, ... Stimuleer ook onverharde en groene inrichting van voortuinstroken en tuinen, vergroen binnengebieden en stimuleer de aanleg van collectieve tuinen met streekeigen groen.
- Integreer natuurbevorderende eisen in ruimtelijke planningsinitiatieven zoals ruimtelijke uitvoeringsplannen. We denken daarbij aan het verplicht voorzien van een bepaald percentage van de totale perceelsoppervlakte aan streekeigen groen, een groenbuffer langs waterlopen en het aanmoedigen van hagen uit streekeigen groen.
- Zorg ervoor dat bij elk project door de architect of de projectontwikkelaar, rekening wordt gehouden met een natuurlijke groenaanleg die in overeenstemming is met de richtlijnen van de bevoegde Vlaamse administraties en deskundigen ter zake om maximaal de voor onze omgeving kenmerkende biodiversiteit te ontwikkelen.
- Zet in op renovatie, de aanpak van leegstand, de beperking van energiebehoefte en gemeenschappelijke woonvormen zoals cohousing, wooncoöperatieven en community land trust (CLT).
- Promoot energiebesparende investeringen, duurzame en ecologische bouwmaterialen en duurzame bouwtechnieken (zoals passief wonen, lokale waterinfiltratie en opvang, gebruik van hernieuwbare energiebronnen, etc.)

3. Klimaat en mobiliteit

Als we echt geven om de toekomst en de leefbaarheid in de gemeente, zouden er volgens ons zowel drastische milieu- als klimaatacties mogen genomen worden voor meer natuur, minder verkavelingen, minder auto's, minder files, minder fijn stof en beter openbaar vervoer en fietsinfrastructuur.

Op het vlak van verkeer lijkt het ons nuttig dat er een impactstudie wordt gemaakt in relatie tot prognoses en zien we graag initiatieven die een shift van de auto naar de fiets voor korte ritten kunnen stimuleren en het gebruik van elektrische voertuigen. Initiatieven als oplaadpalen voor elektrische wagens en fietsen zijn al een mooi initiatief in dit kader, maar er mag volgens ons meer aandacht gaan naar en geïnvesteerd worden in kwaliteitsvolle fietsinfrastructuur. We denken daarbij niet alleen aan kwaliteitsvolle fietspaden, maar ook aan fietsstaanplaatsen. We willen ook de gemeente verzoeken om niet te investeren in bijkomende wegcapaciteit voor gemotoriseerd verkeer. Het is al jaren geweten en ook wetenschappelijk bewezen dat bijkomende wegcapaciteit alleen maar extra verkeer aantrekt wat op zijn beurt opnieuw zorgt voor congestie.

Steden en gemeenten zullen zich ook moeten aanpassen omwille van de klimaatverandering en de extremere weervariaties die hiervan het gevolg zijn (zoals extremere regenbuien, hittegolven en langere periodes van droogte). Samenwerken met natuur is niet alleen de meest effectieve, maar op lange termijn vaak de goedkoopste oplossing om daarop te anticiperen. Het belang van een groenblauw netwerk van natuurgebieden en het behoud en de zorg voor natuurlijke beeklopen in de gemeente, kunnen overtollig water opvangen en verkoeling bieden. De Vlaamse overheid roept in het BRV, gemeenten ook op om actief werk te maken van zulke groenblauwe verbindingen. Bovendien bieden deze natuurlijke oplossingen kansen op vlak van leefmilieu, gezondheid, recreatie en biodiversiteit.

Onze voorstellen en ideeën voor concrete acties hieromtrent zijn:

- Geef klimaatadaptatie een prominente plaats in het gemeentelijke klimaatplan.
- Zorg voor een 'klimaatreflex' bij de aanvang van elk ruimtelijk project (in de kern en daarbuiten): ga bij elk project na hoe natuur ingeschakeld kan worden als klimaatbuffer.
- Geef zelf het goede voorbeeld en richt het eigen patrimonium en openbaar domein klimaatrobuust in door hergebruik van regenwater, aanleg van parken en groenzones, beperken van verharding, gebruik van waterdoorlatende materialen, inzetten op infiltratie, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, etc.
- Geef een subsidie voor lokale klimaatprojecten (zoals een lezing, een workshop, samentuinprojecten, energie-avonden, coöperatieve warmtenetten, collectieve renovatieprojecten, deelinitiatieven, elektrisch rijden, ...).
- Stimuleer en ondersteun om (school)buurten, tuinen, bedrijventerreinen, ... klimaatrobuust en met streekeigen beplanting in te richten.

Het lijkt ons ook wenselijk dat er meer sensibiliserende en subsidiërende maatregelen getroffen worden om huishoudens te stimuleren om te BENOveren. Er zouden ook initiatieven kunnen genomen worden om lokale elektriciteitsproductie te stimuleren, bijvoorbeeld door de oprichting van energiecoöperatieven. We denken dat er ook heel wat potentieel zit in het betrekken van inwoners en verenigingen bij het nadenken over en nemen van initiatieven die het klimaat ten goede komen. Voor bedrijven zouden er maatregelen kunnen genomen worden ter stimulatie van relighting, efficiëntere gasketels, natuurlijke ventilatie, installatie van warmtepompen en dergelijke meer. Dit om de vraag en het verbruik te beperken inzake verwarming, ventilatie, koeling en verlichting.

Om de emissies van fijn stof en CO₂ te verminderen, die mee aan de basis liggen van de klimaatverandering, lijkt het ons nuttig dat er op vlak van ruimtelijke planning een locatiebeleid wordt gevoerd en dat er wordt gewerkt aan een volwaardig fietsbeleid, een netwerk van hoogwaardig openbaar vervoer en maatregelen die het autogebruik ontmoedigen. Bijvoorbeeld een verlaging van de toegelaten snelheid naar maximum 30 km/u in alle dorpskernen en maximum 50 km/u toelaten op alle andere gemeentewegen, zou niet alleen de veiligheid en de luchtkwaliteit ten goede komen, het zou ook de leefbaarheid voor de omwonenden verbeteren (minder geluidsoverlast, minder vervuiling en minder trillingen) en het zou de modal shift van

personenwagens ten voordele van het gebruik van duurzamere vervoersmodi (fiets, openbaar vervoer, wandelen) kunnen versnellen. Het versnellen van die modal shift is ook een absolute prioriteit van de provincie Vlaams-Brabant voor het halen van de klimaatdoelstellingen. Hiermee wordt het grootste aandeel van de beoogde CO2 reductie gehaald. Uit het onderzoek van de provincie op basis van de nulmeting in 2011 blijkt dat de sector 'transport' de grootste bijdrage aan de broeikasgasemissies, gevolgd door de sectoren 'huishoudens' en 'handel en diensten'. Transport en gebouwen (residentieel+tertiair) blijken samen verantwoordelijk voor ruim 88% van de emissies.

Enkele van de wegen waar nog 70 km/u toegelaten is, lopen langs natuurgebieden. We denken daarbij onder meer aan de Waterstraat aan het Silsombos, de Perksesteenweg aan het Hellebos en de Nieuwe Kassei-Voortstraat aan de verbinding Silsombos-Ter Bronnen. Op die plaatsen zijn er de laatste jaren verschillende dieren het slachtoffer geworden van het verkeer. We zouden daarom willen vragen om daar absoluut en dringend de snelheid te beperken. We zouden in dat kader ook willen vragen om een amfibieëntunnel te voorzien in de Neerstraat.

We zijn voorstander van het behouden en verder uitbreiden van een netwerk aan trage wegen. Trage wegen worden heel vaak gebruikt voor recreatie dicht bij huis. Trage wegen zijn ook veilige verbindingen voor zachte weggebruikers. Trage wegen bieden, zeker voor korte afstanden, een alternatieve en verkeersveilige route voor bijvoorbeeld schoolgaande kinderen. Heel wat trage wegen maken ook een verbinding tussen en naar dorpskernen. Bijna alle trage wegen hebben ook historische roots en kunnen veel vertellen over de geschiedenis van onze gemeente. Trage wegen zijn ook van belang voor natuurontwikkeling. Trage wegen zorgen voor een ecologische verbinding tussen natuurgebieden, waardoor tal van planten en dieren zich kunnen verspreiden over een groter gebied. Daarnaast zijn trage wegen een specifieke biotoop voor verschillende planten en insecten. Door een wijziging van het bevoegdheidsbesluit inzake buurtwegen, hebben gemeenten meer mogelijkheden en bevoegdheden gekregen om zelf buurtwegen te erkennen. We hopen dat de gemeente Kampenhout hiervan gebruik zal maken om voor de verdere ontwikkeling van een kwaliteitsvol natuurlijk trage wegennetwerk.

4. Beeklopen

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen streeft naar een totaal nieuwe benadering van ruimtelijke ordening. Oog voor waterbeheer is daarbij een van de belangrijkste uitgangspunten. Doorheen Kampenhout lopen geen grote rivieren, maar wel talrijke beken. De natuurlijke beeklopen in de gemeente zijn niet alleen belangrijk voor de afwatering van het grondgebied, ze zijn ook erfgoed en belangrijk voor het leefmilieu en de biodiversiteit. De beeklopen vormen ook belangrijke verbindingen tussen ecologisch waardevolle gebieden: het Torfbroek, Ter Bronnen, het Hellebos, het Rotbos met de beekloop van de Dode beek, het Silsombos, de bossen rond Wilder, het Weissetterbos en het Steentjesbos, zijn allen gelegen langs beeklopen en maken in de landschappelijke structuur een onderdeel uit van het netwerk van beeklopen. De verbindingen tussen deze natuurlijke structuren via onder meer de beeklopen, is van belang om hun geïsoleerd karakter te doorbreken en de diversiteit te behouden. De Vlaamse overheid roept in het BRV, zoals eerder aangehaald, gemeenten ook op om actief werk te maken van groenblauwe verbindingen.

We zouden daarom willen vragen om onder meer aandacht te schenken aan de volgende zaken:

- Zorg voor een integraal waterbeheersplan dat de dynamiek van de beeklopen respecteert. Belangrijke thema's daarbij zijn de waterkwaliteit, de natuurlijke waterbergingscapaciteit, het ontwikkelen en herstellen van natuurlijke structuurkenmerken, het bevorderen van het zelfreinigend vermogen van de waterlopen, het natuurvriendelijk ruimen van de waterlopen en het verantwoord natuurtechnisch inrichten ervan ten voordele van de biodiversiteit.
- Investeer in bovenlokaal overleg om verbindingen zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten en bouw verder op het bestaande IVON-netwerk (zie www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/beschermde-gebieden/ven-ivon/inleiding).
- Zorg voor voldoende oeverzone en zorg voor ecologische oevers en ruimte voor natuurontwikkeling langs de oevers. Meer ruimte voor groen betaalt zich terug: groene lichthellende natuurlijke oevers met een ecologische waarde vertalen zich ook in een hogere belevingswaarde evenals het verkrijgen van een grotere waterberging. Ecologische oevers kunnen fungeren als groenblauwe corridors voor natuurlijke verbindingen door het landschap.
- Erken en bescherm beeklopen als cultuurhistorisch erfgoed.
- Zorg ervoor dat de beeklopen niet vervuild worden door lozingen, chemische bestrijdingsmiddelen en meststoffen door het gebruik hiervan zoveel mogelijk te verbieden en door een strenge handhaving toe te passen. Probeer inwoners en landbouwers er ook van te overtuigen en hen te stimuleren om hun terreinen ecologisch te beheren en een groene buffer te voorzien met ecologisch beheer langs percelen die grenzen aan een beekloop.
- Neem acties voor meer biodiversiteit langs beeklopen.
- Breng knelpunten voor diervriendelijke waterwegen in kaart en stel een plan van aanpak op dat tijdens de legislatuur kan uitgevoerd worden.
- Zorg dat bij het ruimen van de beken en grachten wordt op toegezien dat de beheerders (provincie Vlaams-Brabant, de Watering der Barebeek en de gemeente) het slib afvoeren.
- Verplicht het voorzien van een regenwaterput bij nieuw- of herbouw van een woning die meer dan 40m² beslaat, beperk verhardingen (zodat er voldoende infiltratiemogelijkheden blijven) en denk aan buffers om regenwater op te vangen bij niet-residentiële vormen van verharding. Uit een recente studie van de KU Leuven in opdracht van VLARIO (zie www.vlario.be/site/files/VLARIO-betonstop-persnota_2018-vlariodag.pdf) blijkt ook het belang van dit soort maatregelen en het afstemmen van ruimtelijke planning en waterbeheer. Creatieve ontwerpen met minder verharding en geïntegreerde bronmaatregelen zorgen voor maatschappelijke, ecologische én economische voordelen. Bovendien zijn ze broodnodig om de negatieve gevolgen de klimaatverandering, zoals wij die nu al voelen, met meer piekregens en langere droge periodes, te kunnen counteren.
- Sensibiliseer inwoners om regenwater maximaal te benutten.
- Subsidieer kleinschalige individuele waterzuiveringsinstallaties.

5. Bescherming van koesterbuursoorten

In het kader van de koesterburencampagne van de provincie Vlaams-Brabant, werden 8 soorten geselecteerd waarvoor Kampenhout een belangrijke rol kan spelen bij het herstel van hun leefgebied en een gezonde populatie. Dat zijn de boerenzwaluw, de bosorchis, de kneu, de parnassia, de sleedoornpage, de veldleeuwerik, de waterspitsmuis en de watervleermuis.

De subsidie van de gemeente voor nestkasten voor huiszwaluwen, is een mooi initiatief in dit kader. De acties van de koesterburencampagne zouden in de volgende legislatuur nog verder op het terrein gerealiseerd mogen worden. Daarnaast zou hier regelmatig over gecommuniceerd mogen worden. Koesterburen zijn ideale ambassadeurs om het globaal thema van natuurbehoud en biodiversiteit op een leuke manier aan de inwoners over te brengen.

Enkele ideeën en suggesties die we op dat vlak verder nog willen meegeven zijn:

- Betrek inwoners bij de bescherming van koesterbuursoorten door o.a. publiekscampagnes en stimuleer inwoners om soortbeschermingsinitiatieven te nemen in hun eigen tuin. Tips daarvoor vind je hier: www.natuurpunt.be/pagina/help-de-dieren-je-tuin.
- Neem maatregelen voor de bescherming van koesterbuursoorten die voorkomen in de gemeente. Hiervoor kan inspiratie gevonden worden op de soortbeschermingsprogramma's: www.natuurenbos.be/SBP.
- Leer bewoners terug samenleven met de natuur. Schenk aandacht aan "moeilijkere" soorten zoals vos, marter, vleermuizen en voorzie een duidelijk aanspreekpunt waar burgers terecht kunnen voor informatie en mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen.

6. De Groene Vallei als troef voor de gemeente

De natuurgebieden in Kampenhout maken samen met de natuurgebieden in Kortenberg, Herent en Steenokkerzeel, deel uit van de Groene Vallei. De regionale landschap- en natuurbelangen worden door dit initiatief behartigd en waargemaakt. Inwoners kunnen hier mee van profiteren en de gemeente kan hierdoor een aangename uitstraling krijgen.

De combinatie van bossen, moerasgebieden, graslanden, akkers en struwelen, zorgen in de regio voor een landschap met een belangrijke aanwezigheid van natuur en open ruimtes. Dat is ook wat vele inwoners aangeven als reden waarom ze graag in Kampenhout wonen en wat ze willen behouden. Ook de Vlaamse overheid en de Vlaams Bouwmeester dragen een boodschap uit om bij ruimtelijke planningsinitiatieven, natuur en open ruimte trachten te vrijwaren.

In Kampenhout situeren zich verschillende natuurgebieden van onschatbare waarde. De flora die er voor komt behoort tot de Europese top en vele van de planten komen nog maar op enkele plaatsen in Vlaanderen voor of zelfs alleen hier. Zo herbergen de kalkrijke drassige graslanden onder meer tal van zeldzame soorten met in het bijzonder de orchideeën die er mede dankzij het natuurbeheer in mei-juni voorkomen. De meeste natuurgebieden zijn ook zeer oud en dat maakt ze nog waardevoller. Het Torfbroek vormt samen met het Silsombos, Terbronnen, het Hellebos, het kasteelpark van de

graaf van Perk en het Floordambos, een slinger doorheen het landschap als overblijfsel van een oude oost-west gerichte riviervallei (een deel van de oude vallei van de Beneden-Dijle, een zuidelijke uitloper van de vroegere Dijlevallei).

Door de natuurgebieden in de gemeente en over de gemeentegrenzen heen, met elkaar te verbinden (in combinatie met het netwerk aan waterwegen) en door het netwerk aan trage wegen en veilige fietsverbindingen in de gemeente verder vorm te geven en te promoten, kan de gemeente nog aangenamer worden om te wonen en om verplaatsingen te voet en met de fiets te maken. Daar zit ook toeristisch potentieel in. Er dient in de ruimtelijke planning daarom volgens ons ook voldoende aandacht gegeven te worden aan ruimte geven voor voldoende brede, aaneengesloten verbindingen met waardevolle natuur die zowel kunnen fungeren als groene verbindingen voor dieren als voor wandelaars en fietsers.

7. Aankoop en beheer van waardevolle landschappen en natuur

Natuurgebieden zijn veilige havens voor verschillende dier- en plantensoorten en versterken zo de biodiversiteit in onze gemeente. De aankoop en het behoud van natuurgebieden is dan ook een belangrijk aspect van het natuurbeleid. De gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen door gebruik te maken van planningsinitiatieven, zoals een kwaliteitsvol ruimtelijke structuurplan dat daarmee rekening houdt en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen opstellen in functie van het vrijwaren van waardevolle landschappen en natuur, maar ook door subsidies te blijven aanbieden aan lokale initiatieven en verenigingen die zich inzetten voor de bescherming van natuur en landschap in de gemeente (zoals Natuurpunt Kampenhout en Regionaal Landschap Dijleland). Het in erfpacht en beheer aanbieden van gemeentelijke eigendommen die in waardevol natuurgebied of in het ruimere visiegebied van Natuurpunt gelegen zijn, is ook iets wat we in dat kader willen aanbevelen.

Natuurpunt Kampenhout is een vrijwilligersafdeling van Natuurpunt die zich inzet voor het beheer en de bescherming van natuur en landschap in de gemeente, maar ook voor de openstelling van de natuurgebieden, gegidste wandelingen en educatie. Om het beheer van de waardevolle gebieden verder te zetten is het nuttig en wenselijk dat de gemeente hiervoor ondersteuning biedt. We zouden de gemeente daarom willen vragen om voldoende subsidies te blijven voorzien voor de aankoop van natuur, alsook voor de inrichting, ontsluiting en het beheer van onze natuurgebieden. Naast financiële ondersteuning, is logistieke ondersteuning altijd welkom. We hopen dat de gemeente ook zelf zal streven naar een ambitieus natuurlijk en ecologisch beheer van de eigen gronden en de openbare ruimtes en dat er initiatieven zullen genomen worden om private eigenaars van waardevolle natuur, te stimuleren om hun terreinen natuurlijk en ecologisch te beheren.

8. Natuur en erfgoed

Natuur en erfgoed zijn in Vlaanderen vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden. Onze landschappen zijn altijd cultuurlandschappen die ontstaan zijn door de eeuwenlange interactie tussen mens en natuurlijke processen. Open natuurrijke landschappen vertellen op die manier het historisch verhaal

van onze regio. Onroerend erfgoed beschermen heeft ook vaak rechtstreeks gunstige effect op de natuurwaarden in de gemeente. Oude boomgaarden kunnen bijvoorbeeld bijzondere soorten herbergen.

We willen graag de volgende concrete acties voorstellen op dat vlak:

- Maak op basis van cultuurhistorische en ecologische waarden, een eigen inventaris op van gemeentelijk onroerend natuurlijk en landschappelijk erfgoed en gebruik deze als toetsingskader voor het gemeentelijk beleid zoals bijvoorbeeld bij de behandeling van vergunningsaanvragen.
- Integreer kennis over erfgoed, natuur en ruimtelijke ordening bij de opmaak van landschapsbeheerplannen.
- Stel inhoudelijk onderbouwde voorstellen voor erfgoedlandschappen en beeldbepalende elementen in landschappen op in samenwerking met lokale natuur- en erfgoedverenigingen.
- Richt een erfgoedcommissie op en overweeg om een deskundige inzake erfgoed aan te werven bij de gemeente en betrek hen bij de ruimtelijke planning en de behandeling van vergunningsaanvragen.
- Tracht samen met lokale natuur- en erfgoedverenigingen, sensibiliserings- en beschermingsacties op te zetten voor de bescherming van natuurlijk en cultureel erfgoed in de gemeente en voorzie daarvoor de nodige middelen.

9. Natuur en welzijn

Enkele ideeën en suggesties die we graag willen vermelden op dit vlak zijn:

- Realiseer de groennormen.
- Financier voor elke zorginstelling een project voor initiatieven zoals een natuurvriendelijke zorgtuin, een rolstoel- en prikkelpad, bijenhôtels, ... Er zijn ook mogelijkheden om hiervoor samen te werken met milieu- en natuurorganisaties.
- Stimuleer zorgverleners om hun patiënten door te verwijzen naar activiteiten in het groen.
- Organiseer netwerkmomenten en stimuleer projecten tussen zorg- en natuurorganisaties.
- Creëer groene en verkeersluwe schoolomgevingen.
- Financier speelnatuur waar kinderen vrij kunnen spelen en kampen bouwen. Voorbeelden vind je hier: www.springzaad.be

10. Natuur en recreatie

De gemeente Kampenhout heeft, door de aanwezigheid van verschillende natuurgebieden, boscomplexen en het cultuurhistorisch erfgoed, een belangrijke toeristisch-recreatieve waarde. In de

gemeente zijn ook verschillende recreatieve routes uitgezet. Deze routes kunnen verder worden uitgebouwd in functie van het aanwezige recreatieve groen en het cultuurhistorisch erfgoed.

Hierbij willen we de volgende suggesties maken:

- Opwaardeer lokale buurt- en voetwegen om tot een verfijnd verbindingsnet voor zachte weggebruikers te komen.
- Ontwikkel recreatieve routes langs voet- en buurtwegen en integreer daarbij zowel natuurgebieden als plaatsen met erfgoedwaarde.
- Opwaardeer het natuurlijk en cultureel erfgoed in de open ruimte door initiatieven als het ter plaatse benoemen van beeklopen, historische sites en historische plekken en initiatieven om die plekken te onderhouden en te integreren in recreatieve netwerken.
- Organiseer educatieve uitstappen naar de in de gemeente aanwezige natuur- en erfgoedwaarden.
- Moedig privé-eigenaars van bossen en kasteelparken aan om hun domeinen open te stellen voor recreatief medegebruik.

11.Natuur en landbouw

Door de schaalvergroting en intensivering van de landbouw is biodiversiteit in landbouwgebied sterk achteruitgegaan. Verschillende dieren en planten hebben het hierdoor de laatste decennia erg moeilijk gehad. Een voorbeeld hiervan zijn de akker- en weidevogels zoals de veldleeuwerik, de gele kwikstaart, de gorzensoorten en de Kievit die door de intensivering minder geschikte broedplaatsen vinden. Door voor deze vogels een minimum aan permanente natuurinfrastructuur in te richten zoals kleine landschapselementen en erosiestroken, krijgen zij opnieuw kansen.

We willen daarom dat de gemeente:

- Initiatieven neemt en ondersteunt voor meer biodiversiteit en de creatie van een groenblauwe dooradering in landbouwgebied. Bijvoorbeeld door actieve landschapsplanning en -beheer met aandacht voor kleine landschapselementen en natuurwaarden langs trage wegen, een natuurvriendelijk beek- en grachtenbeleid en een ecologisch bermbeheer.
- Controleert of landbouwers langs beeklopen, grachten en poelen, een één meter teeltvrije strook voorzien die het Decreet Integraal Waterbeleid oplegt. Dit in functie van een betere waterkwaliteit en stabielere oevers.
- Een stimulerend beleid voert ten aanzien van een ecologische bedrijfsvoering, een milieuvriendelijk beheer en een gefaseerd maaibeheer.
- Een beleid voert dat intensieve landbouw met bemesting, drainage, erosie en gebruik van bodemverbeteraars en bestrijdingsmiddelen ontmoedigt.
- Initiatieven neemt voor meer dialoog tussen landbouwers en natuurverenigingen, zodat elkaars noden en wensen kunnen gecommuniceerd worden en zodat er ook via die weg kan gestimuleerd worden tot landbouw met respect voor natuur en zodat er specifieke maatregelen kunnen besproken worden voor bepaalde percelen.

Een deel van de landbouwgronden in de gemeente zijn ruimtelijk sterk verweven geraakt met de woongebieden. In gangbare landbouw staat dit evenwel niet garant voor een sterke band tussen de burger en de voeding die vlakbij wordt geproduceerd. De monoculturen uit de gangbare landbouw bieden daarnaast ook weinig belevingswaarde. Net op die plaatsen waar veel mensen wonen, kunnen volgens ons duurzame agro-ecologische vormen van landbouw voor extra natuur- en landschapsbeleving zorgen.

Onze voorstellen in dat kader zijn:

- Voorzie en faciliteer bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kansen voor landbouwers die op een duurzame manier voeding willen produceren dichtbij en met inwoners die van die landbouwgrond een gedeelte en multifunctionele ruimte willen maken.
- Denk na over de inzet van landbouwgronden in eigendom van de gemeente of semipublieke rechtspersonen die een strategische ligging hebben nabij woonkernen. Deze terreinen zouden de vraag naar voedselproductie op een bredere manier kunnen invullen dan vandaag, bijvoorbeeld als CSA-project of een ander gedragen duurzaam landbouwinitiatief.
- Vergroot de belevingswaarde van nieuwe landbouwprojecten met een publieke groene dooradering die goed is voor de biodiversiteit en die het landbouwbedrijf weerbaarder maakt.

12.Participatie in de besluitvorming

Als inwoners en buurtbewoners niet van bij de aanvang van de planning van nieuwe projecten betrokken worden bij de planning, stuit dat vaak op protest. Er zijn heel wat bevoegdheden die veranderd zijn van bestuursniveau en aan het gemeentelijk niveau toebedeeld werden. Dit opent mogelijkheden voor kwaliteitsvolle beslissingen die getuigen van een goede ruimtelijke ordening en die gedragen worden door de inwoners.

Los van welke procedures gevolgd worden, zouden we de volgende zaken willen aanbevelen:

- Betrek inwoners, adviesraden en lokale deskundigen voldoende vroeg bij nieuwe projecten en planningsinitiatieven. Hoor wat er leeft bij de inwoners/buurtbewoners van bij het begin van een project en betrek de GECORO en de milieuvadvisraad in een voldoende vroeg stadium bij nieuwe projecten en omgevingsvergunningaanvragen. Zorg ervoor dat al van bij de ontwerpfaserekening kan gehouden worden met lokale kennis en wensen van buurtbewoners en maak gebruik van het advies van lokale adviesraden. Het ondertekenen van een charter rond participatieve democratie in ruimtelijke planningsprocessen, zou hiervoor een goed signaal kunnen zijn.
- Zorg ervoor dat de adviesraden representatief zijn samengesteld en zonder personen met bijvoorbeeld persoonlijke belangen in vastgoedprojecten. Enkele onafhankelijke experts zouden ook een meerwaarde kunnen betekenen voor de adviesraden.
- Zorg voor duidelijke, correcte en toegankelijke informatie via de website van de gemeente over lopende inspraakmogelijkheden en zorg ervoor dat die informatie continu up-to-date

wordt gehouden en van bij de aanvang van de procedure, online wordt gezet. Streef er ook naar om informatie digitaal consulteerbaar te maken. Dat zou ook een pluspunt kunnen zijn in het kader van de openbaarheid van bestuur.

- Bij complexe projecten is een doorlopende communicatie wenselijk en niet alleen enkele formele inspraakprocedures.
- Geef duidelijk en met voldoende goed onderbouwde argumenten weer waarom bepaalde bezwaren niet gevolgd worden en op welke wijze in de eindbeslissing rekening gehouden wordt met relevante opmerkingen.
- Zorg voor transparantie over de besluitvorming.
- Geef onze lokale natuurvereniging een volwaardige stem in het lokale beleid.

13. Verzet tegen de uitbreidingsplannen van Brussels Airport

Als Brussels Airport haar plannen doorvoert om de landingsbaan 25L met 800 meter te verlengen, zou die pal in het infiltratiegebied van het Torfbroek en het Silsombos komen te liggen en tot tegen het Silsombos reiken. De natuur in dit Europees beschermd habitatgebied komt hierdoor heel fel onder druk te staan. Het Torfbroek bijvoorbeeld behoort ondanks zijn bescheiden oppervlakte van 47,5 hectare tot de meest waardevolle natuurgebieden in Europa. Het is een restant van een uitgestrekt - en voor de lage landen uniek - moeras dat wordt gevoed door zeer kalkrijk grondwater. Grote open waterplassen en een kleinschalige perceelstructuur van vroegere beemden vormen een fraai landschappelijk geheel. Het gebied herbergt een aantal unieke vegetaties van zeldzame hooilanden (o.m. blauwgraslanden), trilvenen en kalkmoeras, rietvelden en open water (o.m. kranswiervegetaties). Voor verschillende plantensoorten is dit gebied de laatste groeiplaats in Vlaanderen.

De megalomane plannen van de luchthaven dreigen niet alleen een grote impact te hebben op onze natuurgebieden, ook het milieu, de luchtkwaliteit en de kwaliteit van het wonen in de ruimere regio en de woonkwaliteit in dorpskernen van onder meer Nederokkerzeel. De Runderenberg en het Groot Veld vormen ook een stuk landschappelijk waardevol erfgoed, een natuurrijke open ruimte met mooie vergezichten. Je kan er de kerktorens van de aangrenzende dorpen aan de horizon zien en het wegennet is nog hetzelfde zoals in de Atlas der Buurtwegen. Het is ook een belangrijk gebied voor de grauwe gors en het is een overwinteringsgebied voor trekvogels uit het hoge noorden. Soorten die er waargenomen kunnen worden zijn o.a. de blauwe kiekendief, de slechtvalk, de grote zilverreiger en de goudplevier.

Wij willen de gemeente om bovenvermelde redenen vragen om zich te blijven verzetten tegen de uitbreidingsplannen van Brussels Airport.

